جام جم

ویژه فرهنگ - هنر
رسانه - جامعه

۵

پنجشنبه ۳۰ تیر ۱۴۰۱ شماره ۶۲۶۵

نقدی بر فیلم «تی تی» ساخته آیدا پناهنده

پیروزی عشق بر علم!

۹

محمدعلی صمدی، مدیر گروه حماسه و مقاومت شبکه یک سیما:

نباید اجازه داد جای شهید و جلاد عوض شود

فرهنگ مقاومت مهم‌ترین شاخصه فرهنگی ملت ایران است

روز یکشنبه، ۲۶ تیرماه بود که خبر آمد طی حکمی از سوی مدیر شبکه یک سیما، محمدعلی صمدی، پژوهشگر، نویسنده و تهیه‌کننده برنامه‌های تلویزیونی دفاع مقدس، به عنوان مدیر گروه حماسه و مقاومت این شبکه منصوب شد. وی نگارش کتاب‌های دفاع‌مقدسی داس و شمشیر، او یک ملت بود و تکرار یک تنهایی و همچنین نویسندگی و کارگردانی برنامه‌های تلویزیونی نگاتیو، رادیو اروند و نیز فعالیت مطبوعاتی به صورت حرفه‌ای در حوزه دفاع‌مقدس و ... را در کارنامه دارد. ماموریت این گروه، روایت حماسه‌های ملت مقاوم و پیشروی ایران اسلامی از آغاز مبارزات در دوران ستمشاهی تا دفاع در جبهه‌های حق علیه باطل و دفاع از حرم و حرکت‌های جهادی در عرصه‌های گوناگون و بازنمایی جبهه مقاومت امت اسلام و آزادیخواهان سراسر جهان است.

۸

«مستوران» یک فانتزی جذاب و نوآور

۷

آخرین کنسرت‌های تابستانی پیش از آغاز ماه محرم پاسخگوی سلایق مختلف است

رنگین‌کمانی از صداها

۱۱

رئیس رسانه ملی در برنامه تلویزیونی صف اول:

آنتن رسانه ملی را امانت مردم می‌دانیم

۶

در گفت‌وگوی «جام جم» با مدیر اطلاع‌رسانی رسانه ملی و استاد دانشگاه ارتباطات عنوان شد

رده‌بندی سنی ضامن امنیت فرهنگی

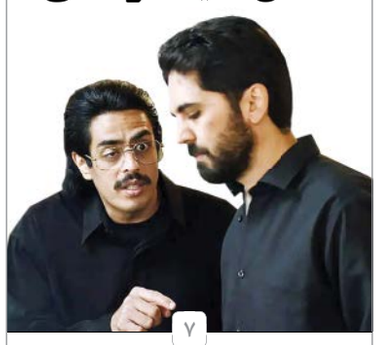

۷

فرصت‌های همکاری ایران و قرقیزستان در عرصه فرهنگ

دمیدن روح تازه در کالبد بی‌جان افسانه‌ها

۱۰

سبک زندگی

تأملی بر نسبت مسأله اینترنت و حضور کودکان در آن

تاب‌تاب مجازی!

کودکان و نوجوانان آسیب‌پذیرترین قشر کاربران اینترنت هستند. اغلب آنها بی‌تجربه، کنجکاو، احساساتی و از همه مهم‌تر «تنها» هستند و درست به همین دلیل هدف خوبی برای مجرمان و تبهکاران اینترنتی محسوب می‌شوند.

۱۲

یادداشت

تولید سریال‌های جذاب برای مخاطبان

فرحناز منافی‌ظاهر
بازیگر تلویزیون

اگر بخواهیم درباره کمیت سریال‌های تلویزیونی صحبت کنیم به نظر می‌رسد کم نداریم، چون تولیدات کافی داریم، ولی اگر بخواهیم کیفیت سریال‌ها را بررسی کنیم احتمالا گفتنی فراوان است و باید در این حوزه کارهای زیادی انجام شود تا مخاطبان سریال‌های جذاب و با کیفیت بیشتری را ببینند و خوراک فرهنگی مناسبی در اختیار مردم قرار بگیرد.

استفاده از عوامل حرفه‌ای و باسابقه در تولیدات تلویزیونی یکی از اصلی‌ترین عناصر برای ارتقای کیفیت سریال‌هاست و هرچه این نگاه حرفه‌ای در انتخاب عوامل بیشتر باشد، کیفیت بالاتر می‌رود. این‌که برخی فکر می‌کنند چون نیروی حرفه‌ای گران‌تر است نباید سراغش بروند اصلا درست نیست، چون برای نیروی حرفه ای باید به‌اندازه هزینه کرد و به قول معروف، حقش را داد که او هم بتواند با تمام وجود کار کند.

از منظر نیروی انسانی حرفه‌ای، افراد متبحر فراوانی داریم که سابقه سال‌ها کار در تولیدات تلویزیونی را هم دارند و بهتر است وقتی می‌خواهیم سریالی تولید کنیم ابتدا از این افراد استفاده کنیم. یک فرد حرفه‌ای وقتی وارد کار می‌شود همراه خود روش و سیروسلوک حرفه‌ای را وارد کار می‌کند که کیفیت را بالا می‌برد. یک الزام دیگر در کیفی‌گرایی، انتخاب سوژه‌های مناسب برای نگارش فیلمنامه است. موقعی که فیلمنامه مناسب با شرایط روز جامعه با استفاده از عناصر دراماتیک نوشته شود و نویسنده سعی کند مسائل مبتلابه روز جامعه را در فیلمنامه به کار بگیرد، کارگردان راحت‌تر می‌تواند کار کند.

هرچقدر فیلمنامه کامل‌تر باشد در آن صورت، کارگردان با درصد خطای کمتری می‌تواند پروژه را به انتها برساند.

کارگردانی کاربلد که بتواند به‌صورت متوازن و هماهنگ، هدایت بازیگران خوشنام و حرفه‌ای را برعهده بگیرد خروجی کار را به‌طور حتم با کیفیت و قابل قبول می‌کند. کاربلدی به معنای آن است که کارگردان بتواند نقش‌ها را براساس توانایی‌های بازیگران توزیع کند و فضای صمیمانه‌ای را بین عوامل جلو و پشت صحنه فراهم کند.

در سریال‌سازی هرچقدر که تجربه کارگردان بیشتر شود، کیفیت محصول بالاتر خواهد رفت. کارگردانانی که برای کسب تجربه سراغ تلویزیون می‌آیند نمی‌توانند موفق باشند چون تلویزیون جای تجربه‌کردن نیست و باید به‌جای تجربه‌گرایی در سریال‌های تلویزیونی، هر کارگردانی در عرصه‌هایی مثل فیلم کوتاه و مستند تجربه‌هایش را کسب کرده باشد و وقتی به تلویزیون می‌آید دیگر حساب شده حرکت کند. کارگردان باتجربه خیلی سریع می‌تواند میان اعضای گروهش، نظم و انضباط لازم را برای تولید یک سریال با کیفیت ایجاد کند.

ویژه

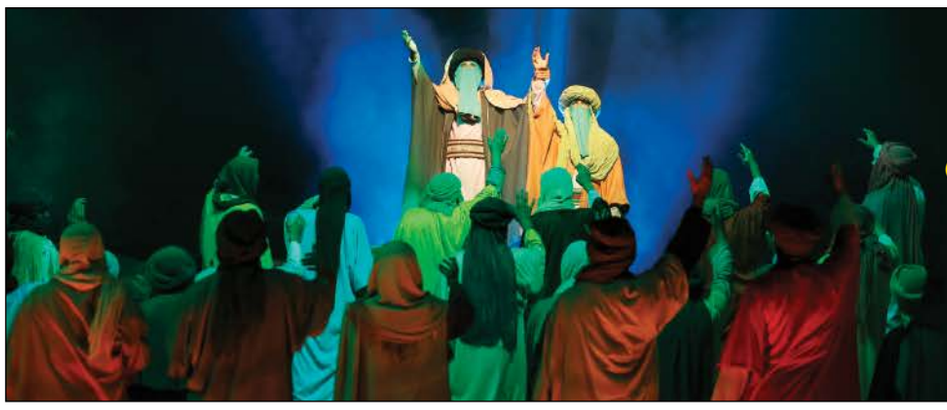

گفت‌وگو با کارگردان و طراح صحنه نمایش بزرگ و میدانی «روشنای شب تار»

پرده‌هایی از شکوه امیرالمومنین(ع)

داستان ولایت مولای متقیان ساعت ۲۱ هرشب و به‌طور رایگان در بوستان ولایت اجرا می‌شود

آن شعار «تئاتر برای همه» که زمانی در جشنواره تئاتر فجر باب شد، تا چه حد محقق شد و طیف وسیع مردم موفق شدند به سالن‌های دولتی و خصوصی تئاتر و تماشاخانه‌ها راه یابند؟ اگر از نمایش‌های نخبگانی و خاص که همیشه مخاطبانی محدود اما ثابت و پیگیر دارند بگذریم، متولیان و مدیران تئاتر در این سال‌ها چقدر خواسته و توانسته‌اند هنر تئاتر را به تعداد بیشتری از مخاطبان معرفی و کارهای خوبی با موضوعات مختلف به آنها عرضه کنند؟ آیا به‌جز بحث افزایش قیمت بلیت که مانعی اساسی در شکل‌گیری این ارتباط ایجاد می‌کند، اساسا عزم و اراده‌ای برای رفع موانع و چالش‌های موجود برای تحقق شعار تئاتر برای همه وجود دارد؟ اگر قائل به هنر نمایش و تئاتر برای یک ظرفیت مهم فرهنگی باشیم، پس چرا سیاست‌گذاری‌های کلان حوزه تئاتر این مهم را نادیده می‌گیرند؟ در این میان به نظر می‌رسد آنچه می‌تواند امیدواری‌هایی را در این زمینه و آشتی واقعی عامه مردم با تئاتر به وجود آورد، نمایش‌های عظیم دینی و مذهبی است که باتوجه به عقبه اعتقادی جامعه، به معنی واقعی کلمه تحقق تئاتر برای همه را ممکن می‌کند. عزم جدی‌تر برخی نهادها و سازمان‌ها در این چند سال اخیر در این زمینه، باعث تولید و اجرای نمایش‌هایی شده که ضمن جذابیت و ارائه شکوه هنر نمایش، در تاثیرگذاری و اثبات ظرفیت فرهنگی تئاتر عملکرد مثبتی داشته‌اند و درست در نقطه آن تئاتر محدود و کم‌مخاطبی قرار دارد که به قصد تخریب روح و روان تماشاگران گام برمی دارد. این نمایش‌ها همان‌قدر که به ذات تئاتر اصیل در قرون گذشته نزدیک هستند، با خوانش هنرمندانه تاریخ و مفاهیم و مضامین والا و ارزشمند، باعث ایجاد یک تزکیه معنوی هم در مخاطبان می‌شوند. ازجمله این آثار نمایش بزرگ و میدانی روشنای شب تار محصول سازمان هنری - رسانه‌ای اوج که است با موضوع و محوریت زندگی امیرالمومنین(ع) و تا قبل از ماه محرم، ساعت ۲۱ هرشب در بوستان ولایت تهران اجرا می‌شود. این نمایش که به‌طور رایگان قابل تماشاست، با گذر از دل تاریخ و روایت‌هایی از چند پیامبر، به ولایت حضرت علی(ع) می‌رسد.

تئاتری برای همه مردم

حسن بزرا، کارگردان نمایش روشنای شب تار با اشاره به پیشینه این نمایش میدانی اظهار کرد: چند سالی است که به‌عنوان نویسنده و کارگردان در چنین آثاری فعالیت می‌کنم. تجربه کارهای نمایشی، نشان داده که مردم ارتباط بهتری با این آثار برقرار می‌کنند و در ذهن آنها نیز ماندگاری و اثرگذاری به‌مراتب بیشتری نسبت به آثار تصویری دیگر دارد.

او ضمن اشاره به این نکته که این نخستین نمایش بزرگ و فاخری است که با موضوع حضرت‌علی(ع) در ایران اجرا شده، گفت: در نمایش روشنای شب تار به این موضوع پرداخته‌ایم که ولایت حضرت‌علی(ع) در ادامه مسیر و خط سیر پیامبران است. همچنین سعی کردیم ضمن پرداختن به فضایل حضرت که براساس مستندات متقن به نگارش و اجرا درآمده، از وحدت مسلمانان هم در این اثر غافل نباشیم. درمجموع تمام تلاش خود را کرده‌ایم که با این اثر نمایشی و در این حجم و ابعاد، شکوه و عظمت شخصیت و مقام امیرالمومنین(ع) را به مخاطب منتقل کنیم.

بزرا افزود: این اثر ما حصل ۱۰ سال تجربه فعال در سازمان اوج است که امروز این‌گونه بروز و ظهور یافته است و در نوع خود در آسیا و جهان بدیع و بی‌نظیر است. این کارگردان تصریح کرد: در ایران کارهای سروشکل‌داری در تالارها برگزار می‌شود که مخاطبان خاصی دارن. اما عموم جامعه توان خرید بلیت ۵۰ هزارتومانی را ندارد و نمی‌تواند به تماشای کارهای گران بنشیند.

او گفت: برخی اهالی تئاتر مخاطب عام را رها کرده اما سازمان اوج وظیفه دارد و سعی کرده برای همه مردم تئاتر تولید کند، نه‌فقط طیف مرفهی که توان خرید بلیت‌های آنچنانی نمایش‌های لاکچری را دارند. بزرا ادامه داد: براساس بررسی‌ها، مانند این تئاتر در هیچ کجای دنیا اجرا نشده است. ما امروز توانی داریم که قدرت تنه‌زدن به کارهای اروپایی و آمریکایی را کسب کرده‌ایم. خاصه با محتوایی که متعلق به خودمان است و هر طیف با خیال راحت می‌تواند همراه خانواده تماشاگر این آثار باشد.

او خاطرنشان کرد: ما سعی کرده‌ایم محتوای درست را به مخاطب انتقال دهیم. این وظیفه ماست که در یک بستر صحیح، محتوای خوب و فاخر را به تماشاگران ارائه کنیم. امروز در دنیا نمایش‌های عظیم برگزار می‌شود و اگر ما به سرعت قدم برنداریم، جا می‌مانیم.

بزرا گفت: باید به جوانان امروزی خوراک به‌روز داد و این مهم با هزینه‌کرد میسر خواهد بود. نکته دیگر این‌که عده‌ای نمایش مذهبی را صرفا گریه‌کردن می‌پندارند اما سازمان اوج با تولید چنین نمایش‌هایی به دنبال انتقال حال و محتوای خوب و اثرگذار به مخاطبان است و این سال‌ها با تکنولوژی روز آثار چندرسانه‌ای خوبی را تقدیم مخاطب عام کرده است. کارگردان نمایش روشنای شب تار درباره کارهای آینده خود هم گفت: بعد از روشنایی شب تار، نمایش‌های تنهاتر از مسیح و زنان آسمانی را در بوستان ولایت اجرا خواهیم کرد. این دو نمایش عظیم میدانی که درمجموع ۹۰ شب برای مردم اجرا می‌شوند، حال‌وهوای متفاوتی دارند و به موضوعات جدیدی در تاریخ اسلام می‌پردازند.

دکورهای عظیم و صحنه‌های ۶۰ متری

یکی از ویژگی‌های نمایش روشنای شب تار، همخوانی فرم و محتواست و نمی‌توان هنگام پیگیری مفاهیم و مضامین، از تماشای صحنه‌های جذاب و خوش‌آب‌ورنگ کار، دکور بزرگ و صحنه‌هایی چون شهرهای مدینه، مکه، قلعه خیبر و غار حرا، چشم برداشت. مرتضی پورحیدری، طراح صحنه این نمایش درباره این دکورها گفت: من پیش‌تر برای سالن‌های تئاتر طراحی کردم اما این اولین بار است که برای یک فضای باز آن هم در این حجم، دکوری را طراحی می‌کنم. بنابراین دنیای کاملا جدیدی را در این کار تجربه کردم. قبلا هم در بوستان ولایت، نمایش‌هایی اجرا شده بود اما ما برای این نمایش صفرتا صد محیط و صحنه را تغییر دادیم. به‌عنوان مثال یکی از کارهای ما ایجاد تپه‌ای با ارتفاع ۹ متر بود تا ساختمان‌های اطراف دیده نشوند.

پورحیدری درباره چندوجهی‌بودن و متحرک‌بودن دکورها هم توضیح داد: از آنجا که طول صحنه ۴۸ متر بود ما دکورهایمان را دووجهی درست کردیم تا در محوریت خودشان تغییر کنند. ریسک کار در چنین نمایش عظیمی آن‌قدر بالا بود که استرس آزاردهنده‌ای به ما وارد می‌کرد. ما همان‌قدر که باید دکور شیک و جذابی ارائه می‌کردیم، باید به همه جزئیات مسائل فنی دکورها و حرکت‌شان هم توجه می‌کردیم.

طراح صحنه نمایش روشنای شب تار ادامه داد: نکته قابل اشاره دیگر این‌که این صحنه، فقط برای این نمایش نیست و ما دو نمایش تنهاتر از مسیح و زنان آسمانی را هم پیش‌رو داریم و من باید حواسم به دکور آن دو نمایش هم باشد. به همین دلیل پایه سن‌ها را طوری طراحی کردیم که برای نمایش‌های بعدی هم بتوانیم از آن استفاده کنیم. حجم دکور خیلی بالاست و دکوری با این ابعاد و حجم تا به‌حال در ایران وجود نداشته است. برای دکور سمت راست، ما ۶۵ متر ساخت طولی دکور را داشتیم که بین ۳ تا ۵ متر ارتفاع داشتند. مساحت غار حرا ۶۰ متر مربع است که ساخت آن ۱۰ روز طول کشید. پنج بت خیلی بزرگ را ساختیم که ارتفاع کوچک‌ترین آن ۲ متر است و تلاش کردیم تا جایی که ممکن است به واقعیت نزدیک باشد و قلعه خیبر را در طول ۲۴ متر و ارتفاع ۵ متر ساختیم.

پورحیدری ضمن اشاره به سختی‌های این کار گفت: ما در سینما می‌توانیم دوباره نما را فیلمبرداری کنیم یا نهایتا آن را در تدوین اصلاح کنیم اما در تئاتر اصلا اجازه خطا نداریم.